

Pro Natura St. Gotthard (PRONAS)

Beküldés dátuma:	2016.05.11
Értéktárba rögzítve:	2016.05.12
Benyújtó kapcsolattartó személy:	Woki Zoltán
Értéktár megnevezése:	Települési értéktár, Tájegységi Értéktár
Fellelhetőség helye:	Szentgotthárd

A Pro Natura St.Gotthard (PRONAS) kiemelkedő környezetvédelmi tevékenysége jelentős mértékben járult hozzá ahhoz, hogy sikerült megakadályozni a heiligenkreuzi hulladékégető felépítését, a Rába, a Lapincs, továbbá a heiligenkreuzi Businesspark egyéb környezet-szennyezéseit.

A kétezres évek elején Szentgotthárdot már évek óta több környezeti ártalom érte a szomszédos Ausztriából:

- főleg az osztrák börgyárak miatt rendszeresen habzott a Rába,
- a fürstenfeldi geotermikus erőműből jelentős sóterhelés érte a Lapincset, onnan a Rábát,
- rendszeresen füstölgött, gőzölgött szúrós szagot árasztva az osztrák biomassza erőmű és a Lenzing gyár,
- a biomassza erőműbe Szentgotthárdon keresztül történő hatalmas mennyiségű faszállítások rongálták az utakat, közlekedési problémákat és veszélyeket okoztak.

A tervezett heiligenkreuzi hulladékégető bejelentése 2006 májusában egy „utolsó csepp a pohárban” hangulatot teremtett a városban. Látszott, hogy az osztrákok szinte csak az ún. piszkos ipart kívánják továbbra is a heiligenkreuzi Businessparkba telepíteni, így az uralkodó nyugati/északnyugati széljárás ennek minden káros hatását nem osztrák lakott területekre, hanem a közeli Szentgotthárdra és térségére zúdítja. Ráadásul Szentgotthárd már azokban az években is a turizmusban látja jövőjét, termálfürdő és szálloda felépítését tervezte.

Mind az önkormányzat, mind a lakosság egyre fontosabbnak tartotta, hogy alakuljon egy olyan civil szerveződés, összefogás, egyesület, amely kiemelt feladatának tekinti a Szentgotthárdot érő környezeti ártalmak, különösen a hulladékégető elleni küzdelmet, egyben ezen a területen erősíti, támogatja a hivatalos önkormányzati törekvéseket.

Ebből a célból 2006. november 29-én a szentgotthárdi Hunyadi Étteremben jött össze kb. 20 fő, köztük több önkormányzati képviselő. Elszántak voltak abban, hogy a civileknek is szervezeten kell fellépni a hulladékégető ellen, de a Rába-habzás, a Lapincs sózás és az osztrák ipari park szennyező forrásai ellen is. Ezek lettek az alakuló civil szerveződés fő célkitűzései. A neve a későbbiekben Pro Natura St.Gotthard, rövidítve PRONAS lett, amely 2007.10.02-án tartotta alakuló közgyűlését 14 alapító taggal. A bíróság 2008.01.14-i dátummal vette nyilvántartásba az egyesületet.

A PRONAS szervezésével, mozgósításával egyre nagyobb lakossági tiltakozásokra, tüntetésekre, demonstrációkra, lakossági fórumokra került sor, esetenként több ezer ember részvételével.

Az ügy érdekében sikerült magyar, osztrák és szlovén partnerszervezeteket megnyerni, akikkel közösen léptek fel a beruházó információs rendezvényein, fórumain, ill. közmeghallgatásokon.

Pro Natura St. Gotthard (PRONAS)

Példás összefogás jött létre az önkormányzattal, hivatalos szervekkel, politikusokkal. A magyar és osztrák média rendszeres tájékoztatást adott a rendkívül erős ellenállásról, ami egyre magasabb diplomáciai, politikai szintekre jutott el mind Magyarországon, mind Ausztriában, sőt az Európai Uniónál is.

A tiltakozások kifejezésére a PRONAS több találó, látványos és kreatív – esetenként meghökkentő - akciót szervezett:

Jelképesen koporsóval temette Szentgotthárd jövőjét, amennyiben az égető felépülne.

Szintén jelképesen, bitófára felakasztott bábuval szimbolizálták a levegő, víz és föld „kivégzését”.

Golyó nélkül, fojtott ágyúval lőttek át az osztrák-magyar határon „Adj hangot” jelszóval, hogy hallják már meg végre az osztrákok a magyarok tiltakozásait.

7 lovas huszár vitte a fellebbezést az eisenstadti tartományi hivatalba, a hivatal és a beruházó székháza előtti demonstrációval összekötve.

Koporsós demonstráció - 2009. február 28.

Huszárokkal Eisenstadtban - 2008. március 13.

Jurta felállításával védtek a térség határát, mint korábban a magyarok a gyepeket.

10.000 tiltakozó aláírást gyűjtöttek össze, amelyet Sólyom László köztársasági elnöknek adtak át.

Az internet lehetőségeit kihasználva „e-mail bombákkal” juttatták el az elégedetlenségüket a legmagasabb osztrák szintekre, mind politikai mind szakmai vonalon.

A példás civil és hatósági összefogás (ügyféli státusz) szereplői aktívan részt vettek a környezeti hatástanulmány teljes folyamatában, a szakmai anyagokat alaposan áttanulmányozták és véleményezték, azokkal kapcsolatban petíciókat, kifogásokat, fellebbezéseket nyújtottak be. Minden tör-

vényes lehetőség maximális kihasználásával jelentősen késleltették az eredeti tervet.

Ezek hatására 2012 májusában a bécsi Közigazgatási Bíróság törölte a másodfokon az erőmű felépítésére kiadott engedélyt, ami után röviddel a bécsi Környezetvédelmi Tanács (Umweltsenat) - mint másodfokú hatóság - törölte az elsőfokú engedélyt. Mindez 6 évig tartott, a beruházó eredeti terve szerint a hulladékégetőnek ekkorra már fel kellett volna épülni, és annak üzemelését minimum 50 évre tervezték. Az engedélyek törlése után mindent előlről kellett volna kezdenie, várható volt, hogy ezt már nem teszi meg. Így is történt. 2012 novemberében hivatalosan bejelentette, hogy eláll a beruházástól. Ez volt a PRONAS történetének legnagyobb sikere, hiszen mindehhez nem kis mértékben járult hozzá.

Megakadályoztuk! - 2012. december 15.

Pro Natura St. Gotthard (PRONAS)

A PRONAS szintén nagymértékben járult hozzá ahhoz, hogy

az osztrák kormány 2008-2012 között kénytelen volt 1.7 millió Euró értékben (kb. 5 milliárd Ft) szennyvíztisztítási fejlesztéseket végrehajtani három osztrák börtényben, amelynek hatására megszűnt a sok évig tartó gusztustalan Rába-habzás,

bezárták a sóterhelést okozó fürstenfeldi geotermikus erőművet és

jelentősen csökkentek a heiligenkreuzi Businesspark egyéb környezeti szennyezései.

A PRONAS tevékenységével sikerült megőrizni Szentgotthárd és kistérsége (pl. Őrség) természeti és környezeti értékeit, az itt élők egészséges életmódhoz való jogát, az életminőség fenntartását, a turizmus vonzerejét.

A PRONAS kimagasló környezetvédelmi tevékenységét számos kitüntetéssel ismerték el, az egyesület 2013-ban Pro Natura Emlékplakettet kapott, az egyesületek számára adható egyik legmagasabb környezetvédelmi kitüntetés. Az egyesület alapító elnöke Woki Zoltán Magyarország Köztársasági Elnöke által adományozott Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetésben részesült szintén 2013-ban.

Fenti tevékenységek lezárása után a PRONAS az állampolgárok környezetet kímélő és alakító felelősségérzetének fejlesztését, a fenntartható fejlődés elveinek érvényesítése érdekében a környezettudatos fogyasztói szokások kialakítását, a környezettudatos nevelőmunkát és szemléletformálást, közösségi kert művelését tűzte ki fő céljává, ahova 26 őshonos gyümölcsfát ültetett.

A fenntartható életmód kampány során a PRONAS erősítette a természeti értékek és erőforrások megőrzésére irányuló törekvéseket. Népszerűsítette a szabadidő helyi természeti környezetben való eltöltését, valamint a helyi termékeket. Propagálta a szabadidős területek környezetbarát megközelítését, számos iskolában tartott rendhagyó órákat, kiállításokat. Három megyében hirdetett rajzpályázatot, sátrakkal, táblákkal, szórólappal, környezetvédelmi TOTÓ-kkal vonult ki több kulturális rendezvényre.

Gyerekek környezetvédelmi nevelése - 2013. július 24.